

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาแผนการจัดหมู่หนังสือทางทหารและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดหมู่หนังสือทางทหารในทางปฏิบัติของห้องสมุดทหารมาดัดแปลงเพื่อเสนอแนะระบบการจัดหมู่เอกสารทางทหารสำหรับใช้ในประเทศไทย

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับเลขหมู่และสัญลักษณ์ทางทหารจากแผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวโอ แผนการจัดหมู่แบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน แผนการจัดหมู่แบบทศนิยมสากล และแผนการจัดเอกสารของศูนย์เอกสารทางทหารของสหรัฐแล้วสำรวจสภาพเอกสารทางทหารจากห้องสมุดทหารที่เลือกเป็นตัวอย่างในการวิจัย ๑๘ แห่ง โดยการสำรวจมีตารางการและรายชื่อเอกสารทางทหารนำมาจัดเรียงตามลำดับหัวเรื่องจากจำนวนมากไปหาหัวเรื่องน้อยที่สุด รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาประกอบกันดัดแปลง เสนอเป็นระบบการจัดเอกสารทางทหารขึ้น แล้วสำรวจความคิดเห็นและขอเสนอแนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทหารที่มีต่อระบบการจัดเอกสารทางทหาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบ ให้เลือกและเติมข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับสภาพเอกสารและคำตอบเติมคำให้ความคิดเห็น และขอเสนอแนะ การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยคำนวณหาการอยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักความคิดเห็นต่อระบบจัดหมู่เอกสารทางทหารที่เสนอ

สรุปผลการวิจัย

๑. การจัดหมู่หนังสือทางทหาร

ระบบจัดหมู่หนังสือที่เป็นสากลซึ่งผู้วิจัยศึกษาแผนการจัดเลขหมู่ทางทหาร ๓ ระบบ คือ ระบบทศนิยมของคิวโอ ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมสากล ปรากฏว่าแผนการจัดหมู่ทั้ง ๓ ระบบ กำหนดเลขหมู่ให้หนังสือวิชาการทหารทั้ง ๓ ระบบแต่มีรายละเอียดและการแยกหมวดวิชาแตกต่างกันในส่วนที่เห็นได้ชัดเจน คือ

๑.๑ แผนการจัดหมู่หนังสืออาหารของระบบทศนิยมของคิวอี้และระบบทศนิยมสากล กำหนดหมวดและเลขหมู่คล้ายคลึงกันมาก ทั้งนี้เป็นเพราะระบบทศนิยมสากล เป็นระบบที่อาศัยระบบทศนิยมของคิวอี้เป็นพื้นฐาน เลขหมู่ทางทหารทั้ง ๒ ระบบ กำหนดให้เป็นเลขระดับเลขหม้อย่อย คือ เลข ๓๕๕ - ๓๕๘ อาหารอยู่ในเลขหมู่วิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ ภายในหมวดสังคมศาสตร์ คือ เลข ๓๐๐ เป็นเลขหลัก เลขหมู่ที่เกี่ยวข้องกับการทหารกำหนดให้แยกไว้กับหมวดวิชาใหญ่อีกเล็กน้อย คือ หมวดวิชาทหารช่าง กำหนดให้เลข ๕๓๓ ภายใต้เลขหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ระบบทศนิยมของคิวอี้กำหนดเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่องไคร้อยละ ๕ และมีตัวเลขที่ให้ซ้ำซ้อนในหัวเรื่องต่างกันอยู่ ๒๘ ครั้ง (ตารางที่ ๑๑)

๑.๒ แผนการจัดหมู่วิชาทหารของระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน มีลักษณะเด่น คือ กำหนดแผนการจัดหมู่เป็นหมวด ซึ่งแยกตัวออกเป็นเอกเทศ เลขหมู่วิชาทหารกำหนดให้เป็นเลขหมวดใหญ่ ๒ หมวด คือ หมวดการทหารใช้สัญลักษณ์ U และหมวดนาวิกศาสตร์ ใช้สัญลักษณ์ V การแบ่งเลขหมู่ภายในแต่ละหมวดพัฒนาไปอย่างเอกเทศและมีการเพิ่มเลขหมู่ไปอย่างกว้างขวางละเอียดซับซ้อน

ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันกำหนดเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่องไคร้อยละร้อยละ มีตัวเลขที่ให้ซ้ำกับหัวเรื่องที่ต่างกัน ๒๖ ครั้ง ตามเกณฑ์หัวเรื่องที่ตั้งไว้ ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันกำหนดให้เป็นเลขหมอย่อย (Sub - Classes) ๔ เรื่อง (ตารางที่ ๑๑) นอกจากนี้มีหัวเรื่องเดียวกันแต่ให้เลขหมู่ต่างกัน (ตามเหล่าทัพ) ได้ ๓๕ หัวเรื่อง

๑.๓ แผนการจัดหมู่ระบบทศนิยมของคิวอี้จากการสำรวจของสมุดทหารปรากฏว่าไม่มีห้องสมุดทหารใช้ระบบนี้เลย จากตารางเปรียบเทียบเลขหมู่ทางทหาร (ตารางที่ ๑๑) ปรากฏว่าสามารถกำหนดเลขหมู่ไคร้อยละ ๕ เลขหมู่ที่ซ้ำกันโดยหัวเรื่องต่างกันมี ๒๖ ครั้ง และมีเลขหมู่ที่ตรงกับเลขหมู่ระบบทศนิยมของคิวอี้ ๑๗ เรื่อง

๑.๔ การจัดเอกสารของศูนย์เอกสารทางทหารของสหรัฐเป็นระบบจัดเอกสารของกระทรวงกลาโหมสหรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดหมู่เอกสาร ซึ่งกระทรวงกลาโหมผลิตขึ้นทั้งหมด ลักษณะเด่นของระบบ คือ การใช้ศัพท์เทคนิคเป็นซีซอร์ส แบ่งวิชาการทั้งหมดเป็น ๒๒ หมวด เกี่ยวข้องกับการทหารและพัฒนา เลขหมู่ให้สาขาวิชาเทคโนโลยีสมัยใหม่และวิทยาศาสตร์ ร้อยละ ๙๕

ผลจากการเปรียบเทียบเลขหมู่กับเกณฑ์หัวเรื่องที่ตั้งไว้สามารถจัดใคร้อยละ ๗๕
 ของใช้เลขหมู่ซ้ำซ้อนในหัวเรื่องต่างกันถึง ๓๕ ครั้ง

สำหรับห้องสมุดทหารในประเทศไทยมีห้องสมุดศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหารใช้ระบบ
 นี้จัดเก็บเอกสารทางทหารที่แยกไว้เป็นส่วนเฉพาะ (ตารางที่ ๔) จากการสอบถามความคิดเห็น
 ของบรรณารักษ์เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ระบบนี้ บรรณารักษ์แสดงความคิดเห็นว่าในเรื่อง ความ
 สมบูรณ์ของเนื้อหาวิชาทหาร, ศัพท์เทคนิคของวิชาทหาร และความละเอียดของครุขันธ์ นับว่า
 สมบูรณ์ดีเพียงพอต่อการจัดเอกสาร แต่เรื่องการเรียงลำดับเนื้อหาทางทหารและสัญลักษณ์ทาง
 ทหารยังมีปัญหา คือ ระบบนี้จัดเรียงเลขหมู่ควมล้ำค้ำกับตัวอักษรวิชาการเป็นสำคัญ เนื้อหา
 วิชาแต่ละหมวดจึงไม่ต่อเนื่องกัน ส่วนในเรื่องสัญลักษณ์กำหนดตัวเลขเป็นเลขหลักสิบ ๒ คู่เท่า
 นั้น การกำหนดเลขหมู่จึงมีโอกาสซ้ำซ้อนกันมาก บรรณารักษ์ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ระบบนี้
 เหมาะสำหรับจัดเอกสารทางทหารของสหรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเอกสารที่เกิดจากการวิจัยในสาขา
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูง เท่านั้น

๒. สภาพห้องสมุดและเอกสารทางทหารในประเทศไทย

ห้องสมุดทหารส่วนมากใช้ระบบจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้และห้องสมุดรัฐสภา
 อเมริกัน แต่ในขณะเดียวกันห้องสมุดทหารก็ยังมีระบบจัดเก็บเอกสารทางทหารแยกไว้เป็นส่วน
 เฉพาะ โดยหลักเกณฑ์ที่คิดขึ้นเอง หรือใช้หลักเกณฑ์การจัดเอกสารของหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจ
 ของหน่วยคล้ายคลึงกัน หลักเกณฑ์การจัดเอกสารทางทหารของแต่ละห้องสมุดจึงเป็นระบบ จัด
 เอกสารที่ใช้ได้แต่ภายในหน่วยงานเท่านั้น จากการที่ห้องสมุดทหารมีระบบการจัดเก็บเอกสาร
 ทางทหารหลายแบบหลายวิธีนี้ทำให้เอกสารทางทหารมีตำแหน่งและสัญลักษณ์ที่แตกต่างกันอย่าง
 มาก เอกสารขาดความสมบูรณ์และอยู่กระจัดกระจายหรือถูกเก็บเอาไว้เฉย ๆ โดยไม่มีระบบ
 ควบคุมที่ดีพอ ห้องสมุดที่เป็นตัวอย่างประชากร ๑๔ แห่ง จัดหนังสือระบบทศนิยมของคิวอี้จำนวน
 ๑๑ แห่ง และใช้ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ๓ แห่ง ผลการวิเคราะห์ขอมูลมีดังนี้

กองบัญชาการทหารสูงสุด, สัมภาษณ์ ร.อ.หญิงกาญจนา อาจองค์ บรรณารักษ์
 ห้องสมุดศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร. ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๓.

๒.๑ ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามได้รับคำขอจากบรรณาธิการที่ทำงานในห้องสมุดทหารแล้วทั้งสิ้น บรรณาธิการร้อยละ ๕๐ มีเวลาในการทำงานมาแล้ว ๖ - ๑๐ ปี อีกร้อยละ ๒๕.๑๗ มีเวลาการทำงานไม่เกิน ๑๕ ปี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐.๘๓ ทำงานในห้องสมุดทหารมาแล้วมากกว่า ๑๐ ปี บรรณาธิการที่มีเวลาการทำงานสูงสุด คือ ๑๕ ปี

๒.๒ จำนวนเอกสารทางทหารที่บรรณาธิการแยกออกมารวมได้ ๓๑,๙๕๐ ฉบับ เป็นเอกสารของห้องสมุดกรมยุทธศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๕ ซึ่งระบุว่าเป็นเอกสารคู่มือราชการสนามและเอกสารคู่มือเทคนิค ส่วนห้องสมุดที่มีเอกสารมากเป็นอันดับรองลงมา คือ ห้องสมุดศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร มีเอกสารร้อยละ ๒๕.๒ ที่เป็นเอกสารรายงานการวิจัย และโครงการทดสอบทางทหารของหน่วย

๒.๓ การจัดเก็บเอกสารทางทหารพบว่าห้องสมุด ๔ แห่งหรือร้อยละ ๕๗.๑๔ จัดแยกเอกสารทางทหารไว้เป็นส่วนเฉพาะจากหนังสือทั่วไป ห้องสมุดอีก ๔ แห่งหรือร้อยละ ๒๔.๕๗ จัดเอกสารทางทหารรวมไว้กับหนังสือทั่วไป โดยใช้ระบบเทคนิคของคิวอี้จิก

๒.๔ ห้องสมุด ๔ แห่งที่แยกเอกสารทางทหารไว้เป็นส่วนเฉพาะใช้ระบบเทคนิคของคิวอี้จิกหนึ่งถึง ๔ แห่ง ในจำนวนนี้ห้องสมุดกรมยุทธศึกษาทหารบกยังใช้ระบบการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมาช่วยจัดด้วย มีห้องสมุดอีก ๓ แห่ง คือระบบจัดเอกสารชั้นใช้เองคือห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ, ห้องสมุดศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, และห้องสมุดสถาบันการศึกษาทางทหารชั้นสูง ส่วนห้องสมุดโรงเรียนนายเรืออากาศ แยกเอกสารทางทหารไว้แต่ไม่มีระบบจัดเก็บแต่อย่างใด

๒.๕ ห้องสมุดที่จัดเอกสารทางทหารไว้ ๒ แบบ คือ มีทั้งส่วนที่จัดแยกเป็นส่วนเฉพาะและมีบางส่วนจัดรวมไว้บนชั้นหนังสือทั่วไป ได้แก่ ห้องสมุดกองบัญชาการทหารสูงสุด และห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ใช้ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ส่วนห้องสมุดกรมยุทธศึกษาทหารเรือ และห้องสมุดโรงเรียนนายทหารเรือใช้ระบบเทคนิคของคิวอี้จิก สำหรับเอกสารที่แยกไว้เป็นส่วนเฉพาะมีห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร คือระบบจัดเอกสารชั้นใช้เอง ส่วนห้องสมุดอีก ๓ แห่ง เก็บเอกสารไว้เฉย ๆ โดยไม่มีระบบ

๓. การจัดเอกสารทางทหารในประเทศไทย

เกี่ยวกับการจัดเอกสารทางทหาร ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของบรรณาธิการ

เรื่องการใช้ระบบจัดหนังสือที่ห้องสมุดฯ ใช้จัดหนังสือทั่วไปมาใช้จัดเอกสารทางทหาร ปราบกฏมล
กึ่งนี้ (ตารางที่ ๑๗ - ๒๑)

๓.๑ ความเห็นเรื่องความสมบูรณ์ของ เนื้อหาวิชาทหารบรรณารักษ์ร้อยละ ๔๑.๖๖
ให้ความเห็นว่าไม่มีปัญหา ทั้งนี้เป็นบรรณารักษ์ที่ใช้ระบบทัศนียภาพของคิวร้อยละ ๒๕ และระบบ
ห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันร้อยละ ๑๖.๖๖ (ตารางที่ ๑๗)

บรรณารักษ์ที่ใช้ระบบทัศนียภาพของคิว ๗ คน เห็นว่าเนื้อหาบางเรื่องให้รายละเอียด
ซับซ้อนมาก และบรรณารักษ์อีก ๓ คน เห็นว่ายังขาดเนื้อหาบางเรื่องของประเทศทางตะวันออก
รวมเป็นความคิดเห็นว่ามีปัญหาร้อยละ ๔๑.๖๖

ส่วนระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันบรรณารักษ์ ๔ คน เห็นว่าไม่มีปัญหาแต่มีบรรณารักษ์
๓ คน เห็นว่าเนื้อหาบางเรื่องให้รายละเอียดซับซ้อนมากและบรรณารักษ์อีก ๑ คน เห็นว่ายังขาด
เนื้อหาบางเรื่องของประเทศทางตะวันออก รวมเป็นความคิดเห็นว่ามีปัญหาร้อยละ ๑๖.๖๗

๓.๒ ความเห็นเรื่องการเรียงลำดับเนื้อหาทางทหาร บรรณารักษ์ที่ใช้ระบบทัศนียภาพ
ของคิวเห็นว่าไม่มีปัญหาร้อยละ ๒๕ ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันเห็นว่าไม่มีปัญหาร้อยละ ๘.๓๓

สำหรับปัญหาของระบบทัศนียภาพของคิว บรรณารักษ์ ๑๐ คน หรือร้อยละ ๔๑.๖๖ เห็น
ว่าเนื้อหาบางเรื่องกระจายไปอยู่ตามหมวดวิชาอื่น และระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันมีบรรณารักษ์
๕ คน หรือร้อยละ ๒๐.๘๓ เห็นควยในปัญหานี้

๓.๓ ความเห็นเรื่องสัญลักษณ์ทางทหาร บรรณารักษ์ร้อยละ ๕๔.๑๗ เห็นว่าไม่
มีปัญหา โดยแยกเป็นความเห็นต่อระบบทัศนียภาพของคิวร้อยละ ๒๘.๑๗ และระบบห้องสมุดรัฐสภา
อเมริกันร้อยละ ๒๕

สำหรับปัญหาการกระจายเลขทศนิยมหรือใช้ตารางช่วย ยากสลับซับซ้อนเกินไปบรรณ
ารักษ์ระบบทัศนียภาพของคิวเห็นควยร้อยละ ๒๘.๑๗ และระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันเห็นควยร้อยละ
๘.๓๓

๓.๔ ความเห็นเรื่องศัพท์เทคนิคทางทหารมีบรรณารักษ์เพียงร้อยละ ๑๒.๕ เห็นว่า
ไม่มีปัญหา ส่วนบรรณารักษ์อีกร้อยละ ๗๕ มีความเห็นว่าน้อยเกินไป แยกเป็นระบบทัศนียภาพของ

คิวี ร้อยละ ๕๘.๓๘ และระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันร้อยละ ๑๖.๖๖ และเห็นว่าศัพท์เก่าไม่ทันสมัยอีกร้อยละ ๑๒.๕

๓.๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความละเอียดของครรชน บรรณารักษ์ร้อยละ ๙๘.๑๖ เห็นว่ามีน้อยเกินไปไม่เพียงพอ ทั้งนี้เป็นความเห็นต่อระบบทศนิยมของคิวี ร้อยละ ๕๐ และระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ร้อยละ ๒๘.๑๖ มีบรรณารักษ์เพียงร้อยละ ๑๖.๖๗ เห็นว่าไม่มีปัญหา

๓.๖ ความเห็นของบรรณารักษ์กลุ่มที่ใช้ระบบทศนิยมของคิวีจำนวนมากที่สุด (๑๘ คน) เห็นว่าระบบทศนิยมของคิวีมีศัพท์เทคนิคทางทหารน้อยเกินไป ส่วนบรรณารักษ์กลุ่มที่ใช้ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันจำนวนมากที่สุด (๗ คน) เห็นว่าระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันให้ความละเอียดของครรชนน้อยเกินไปไม่เพียงพอ

๓.๗ ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารทางทหารบรรณารักษ์ร้อยละ ๙๒ มีความเห็นว่าห้องสมุดทหารควรแยกเอกสารไว้เป็นส่วนเฉพาะ บรรณารักษ์อีกร้อยละ ๒๐ เห็นว่าควรจัดเอกสารไว้รวมกับหนังสือทั่วไป

๓.๘ บรรณารักษ์ส่วนมากพอใจที่จะจัดเอกสารแยกไว้เป็นส่วนเฉพาะอย่างมีหลักเกณฑ์ เห็นได้จากค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการใช้ชื่อสถาบันเป็นยู่อ่ง และหลักการใช้เลขแบ่งประเภทเอกสารเป็นสัญลักษณ์ค่าเฉลี่ยความเห็นในระบับเห็นด้วย ส่วนหลักการจัดข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ในระบับค่อนข้างเห็นด้วยทั้งหมด

ในการถามความเห็นว่หลักเกณฑ์การจัดเอกสารที่ผู้วิจัยเสนอขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้หรือไม่ปรากฏค่าเฉลี่ยความเห็นในระบับค่อนข้างเห็นด้วย (ตารางที่ ๒๓๓)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดทหารมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดเอกสารทางทหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น บรรณารักษ์มีความคิดริเริ่มและตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่บริการชาวสารอย่างแท้จริง ซึ่งเห็นได้จากทหารระบบจัดเก็บเอกสารทางทหารขึ้นใช้ภายในหน่วยของแต่ละแห่ง แต่การพัฒนากระบวนการจัดเก็บเอกสารภายในหน่วยก็ยังไม่

เป็นระบบที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ในห้องสมุดทหาร ฉะนั้น การที่บรรณารักษ์ห้องสมุดทหารได้ให้ความร่วมมือในการพิจารณาและแสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์การจัดเอกสารทางทหารนี้จึงเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าการร่วมมือกันระหว่างบรรณารักษ์ในการประสานความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอซึ่งกันและกันนี้จะทำให้การพัฒนา ระบบจัดเอกสารทางทหาร ได้มีกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสำหรับห้องสมุดต่อไปได้ในอนาคต

สำหรับแผนการจัดเอกสารทางทหารในประเทศไทยที่ผู้วิจัยเสนอให้บรรณารักษ์พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ข้อมูลที่ได้เป็นเหตุผลทั้งข้อข้อเสียเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดเอกสารและคำแนะนำในการเตรียมดำเนินงาน เมื่อห้องสมุดจะใช้หลักเกณฑ์การจัดเอกสารใหม่

คำแนะนำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดเอกสารที่มีบรรณารักษ์เสนอความเห็นให้ปรับปรุงมากที่สุด คือ ควรเพิ่มขอบเขตของเลขกลุ่มวิชาทหารที่ใช้ในการกำหนดสัญลักษณ์ให้มากและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายละเอียดในเรื่องของศัพท์วิชาทหาร ซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษควรให้ชัดเจนและมีมากพอสมควรที่จะกำหนดเป็นเลขหมู่ได้จากประสิทธิภาพการทำงานในห้องสมุดทหารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบรรณารักษ์ทหาร ผู้วิจัยได้พบว่าปัญหาการใช้ศัพท์วิชาทหารเป็นเรื่องที่บรรณารักษ์พบมากในการกำหนดหัวเรื่องลงบัตรรายการภาษาไทยเพราะศัพท์วิชาทหารที่ได้รับการพิจารณานับญาติศัพท์เป็นมาตรฐานยังมีน้อย ส่วนมากเกิดขึ้นโดยองค์บุคคลบัญญัติขึ้นใช้ซึ่งยังไม่เป็นคำทางราชการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้กำหนดเป็นรายละเอียดในเลขหมู่ทางทหารไว้ เลขหมู่ที่ร่างขึ้นจึงเป็นหัวข้อที่สำคัญและมีความหมายครอบคลุมกว้าง ๆ ไว้เพื่อการขยายเลขหมู่ย่อยได้ในอนาคต

สำหรับหลักเกณฑ์การกำหนดตัวอักษรและตัวเลขสมกันเป็นสัญลักษณ์บนบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความพอใจแล้ว แต่มีบรรณารักษ์บางส่วนที่เสนอให้เพิ่มขั้นตอนการแบ่งหมู่เป็น ๕ ขั้นตอน คือ เพิ่มชื่อผู้แต่ง เอกสารโดยใช้อักษรตัวแรกของชื่อเป็นสัญลักษณ์ควบ ในขั้นนี้ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารทางทหารเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทหนึ่ง จึงน่าจะให้หน้าหนักการเป็นเจ้าของแก่ชื่อสถาบันเป็นผู้แต่งตามกฎเกณฑ์การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลด้วย ในส่วนของการแสดงชื่อผู้แต่งสามารถกำหนดให้ไว้ในบัตรเพิ่มต่อไป ดังนั้นขั้นตอนการแบ่งสัญลักษณ์ถึงไม่ได้แก้ไข แต่ได้เปิดโอกาสในการเพิ่มเติมเลขหมู่ย่อยไว้อย่างกว้างขวาง

ส่วนการแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดเอกสารทหารให้สมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยได้เพิ่มเลขหมู่ การทหาร (กท) ลงไว้ในเลขหมู่มังสือเดิมที่เป็น ๒๓ กลุ่ม โดยการเพิ่มกลุ่ม กท ไว้เป็นกลุ่ม ที่ ๔ ตามหลักการเรียงลำดับตัวอักษรและโคเลชั่นเลขกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่ในลำดับท้ายลงไปตาม ลำดับรวมเป็น ๒๔ กลุ่ม การแก้ไขอีกประการคือเพิ่มคำอธิบายและตัวอย่างการจัดเอกสารให้ ชัดเจนมากขึ้น เพราะบรรณารักษ์บางส่วนได้เสนอความคิดเห็นว่าควรจัดคำอธิบายการจัดเอกสาร ทางทหารสำหรับเป็นคู่มือให้บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้ศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

แนวความคิดในการร่างหลักเกณฑ์การจัดเอกสารทางทหารชั้นนี้ เป็นเพียงความ คิดริเริ่มของผู้วิจัยที่ต้องการหาระบบควบคุมเอกสารทางทหาร ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ได้มีระบบการ จัดหมู่ที่เป็นมาตรฐานสามารถใช้ร่วมกันไคร่ระหว่างห้องสมุดของหน่วยทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม แดการนำร่างหลักเกณฑ์การจัดเอกสารทางทหารมาเสนอให้ห้องสมุดทหารปฏิบัติได้ต้องอาศัยความ สนใจ ความเข้าใจ และการเห็นความสำคัญของงานห้องสมุดเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่หลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาในระดับสูงที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบต่องานบริการทางวิชา การควรจะสนใจพิจารณาในเรื่องระบบควบคุมเอกสารทางทหารด้วย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอร่างหลัก เกณฑ์การจัดเอกสารทางทหารที่ำขึ้นครั้งนี้เป็นข้อพิจารณาต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์ทหาร

๑. จากการสำรวจจำนวนเอกสารทางทหารจากห้องสมุดทหารได้พบว่า เอกสารทาง ทหารจำนวนมากที่ถูกปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ โดยไม่มีการจัดทำเลขทะเบียนหนังสือและจัดหมู่ทำบัตรราย การ ทั้งนี้อาจจะมีส่วนสาเหตุมาจากการจัดพิมพ์เอกสารทหาร ส่วนมากมีลักษณะ เป็นหนังสือขนาดบาง เล่มเล็ก ลักษณะจุลสารหรือพิมพ์ออกเป็นเอกสารโรเนียวที่เผยแพร่ข่าวสารเฉพาะวิชาให้ข่าวสาร แก่เจ้าหน้าที่ภายในหน่วย หรือพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือที่ระลึกในกรณีพิเศษเฉพาะกิจการใดกิจการหนึ่ง การจัดพิมพ์มักจะไม่มีการเป็นมาตรฐาน ไม่มีรายละเอียดค่านพิมพ์ลักษณะ บรรณารักษ์หรือเจ้า หน้าที่ห้องสมุดจึงไม่ไค่ทำหลักฐานและจัดหมู่ทำบัตรรายการ ทั้ง ๆ ที่เอกสารเหล่านี้มีเนื้อหาที่สำคัญ มีคุณค่าแก่การเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานประกอบการค้นคว้าศึกษาต่อไปได้ บรรณารักษ์จึงควรสนใจ และให้ความสนใจต่อเอกสารประเภทนี้ให้เท่ากับเอกสารที่พิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ ข้อสังเกตที่ผู้

วิจัยได้พบจากการสำรวจจึงพบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญแก่เอกสารประเภทวิทยานิพนธ์ และ เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษานายทหารของสถาบันเป็นอันดับแรก

๒. จากการสำรวจของสมุดทหารพบว่าบรรณารักษ์ทหารมีความสนใจและมีความคิดริเริ่มในการหาระบบจัดเก็บเอกสารทางทหารที่ดี แต่ส่วนมากบรรณารักษ์จะไม่เขียนแผนการจัดเอกสารไว้ เป็นลายลักษณ์อักษรแสดงให้เห็นวิธีค้นหาเอกสาร การบริการให้ ยืมจึง เป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของหิบบ เอกสารใหญ่ ชึ่ง ๆ ที่ห้องสมุดมี ระบบจัดเก็บเอกสารที่ดีและจัดหนังสือควาระบบชั้นหนังสือเปิด ผู้วิจัยจึงขอแนะนำให้บรรณารักษ์ จัดทำหนังสือคู่มือหรือแผนผังแสดงการจัดเอกสารของห้องสมุดไว้ใหญ่ ใช้ได้ทราบ

๓. ถึงแม้บรรณารักษ์จะมีความคิดริเริ่มและสนใจจะพัฒนาระบบจัดเก็บเอกสาร ทหารให้เป็นระบบก็ตาม แต่บรรณารักษ์ควรจะสนใจศึกษาระบบจัดเก็บเอกสารที่เป็นระบบสากล ใ้กว้างขวาง เพื่อเป็นแนวความคิดในการดัดแปลงใช้เป็นระบบจัดเก็บเอกสารทางทหารที่เหมาะสมกับสภาพเอกสารทางทหารในประเทศไทยยิ่งขึ้น

๔. บรรณารักษ์ทหารควรรวมตัวเพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จัดให้มีการสัมมนา อบรมปราชญ์วิชาการใ้กว้างขวาง ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมทางบรรณารักษ์ศาสตร์ที่จัดขึ้นโดย สถาบันทางทหารและสถาบันทางพลเรือนอื่น ๆ เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการและนำความรู้นั้นมาปรับปรุงและพัฒนางานของห้องสมุดทหารให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน ที่ใช้ร่วมกันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาสำรวจแหล่งผลิตเอกสารทางทหารอย่างละเอียดในเรื่องนโยบาย การจัดพิมพ์เอกสาร ขบวนการในการผลิต จำนวนการผลิต ตลอดจนการเผยแพร่แจกจ่าย เอกสารและการควบคุมเอกสารทางทหาร เพราะเอกสารทางทหารเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภท หนึ่งที่มีความมั่นคง และมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ และยังเป็นแหล่งเอกสารได้เปล่า ที่สำคัญของห้องสมุดควย

๒. ควรสำรวจเอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ของนายทหารนักเรียนที่ทำเสนอต่อสถาบัน ทางทหารต่าง ๆ ที่ทำไว้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ ความสนใจ

ของนักศึกษา ตลอดจนแนวโน้มในการพัฒนาวิชาทหาร ซึ่งผู้บังคับบัญชาระดับสูงสามารถนำมาใช้
เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและขอบเขตของการพัฒนาวิชาทหารสำหรับอนาคตได้

๓. ศึกษาเปรียบเทียบเลขหมู่หนังสือวิชาทหารของระบบจัดหมู่หนังสือแบบศนิยมของ
คิวอี้ และระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน เพื่อศึกษาเนื้อหาขอบเขตของวิชาทหาร ข้อดีข้อเสีย
ของการกำหนดเลขหมู่ ตลอดจนปัญหาในการใช้ระบบจัดหมู่ทั้ง ๒ จากบรรณารักษ์ห้องสมุดทหาร.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย